

Dringend opvolgers gezocht

Bron: Wein.plus – Raffaella Usai ([link](#))

Wijnbouw is in veel Europese regio's niet meer rendabel. Vooral kleine familiebedrijven voelen de gevolgen. Velen van hen zijn wanhopig op zoek naar opvolgers. Maar is het nog wel de moeite waard?

De situatie is ernstig, de stemming is somber. Zelfs de grootste optimisten beseffen inmiddels dat dit geen tijdelijke consumentencrisis is, maar dat de wijnbouw een structurele verandering ondergaat. Te veel wijn, te weinig vraag. De vergelijking is simpel. Maar wat kunnen we eraan doen? De voorstellen van EU-politici om de wijnproductie weer in evenwicht te brengen, zijn op één hand te tellen: rooien, crisisdistillatie, groene oogst, dealcoholisering. Maar lost dit de problemen op de lange termijn op? Niet waarschijnlijk.

Terwijl verenigingen op zoek zijn naar marketingstrategieën om de vraag weer aan te jagen, loert op de achtergrond de grote dood van wijnbouwers. Vooral getroffen: onbekende bedrijven en wijnbouwers die geen eigen duidelijke afzetkanalen. Thomas Schaurer is wijnbouwer en oprichter van de vereniging "Zukunftsinitiative Deutscher Weinbau". Hij zegt het duidelijk: "Over een paar maanden dreigt 50 tot 60 procent van alle wijnbouwersfamilies in Duitsland failliet te gaan. Wat gebeurt er als onze wijngaarden verdwijnen? Dan verliezen we niet alleen een duizenden jaren oud cultureel erfgoed, maar ook een stukje van ons vaderland. Wat overblijft is overwoekerd, braakliggend land."

Druiven zijn niets meer waard, schrijven gefrustreerde wijnboeren op sociale media. Voor velen is wijnbouw lange tijd meer een bezigheidstherapie geweest dan een economische basis. Maar dit kan niet de toekomst zijn voor jongeren.

Generatiewisseling als kruispunt

Als je kijkt naar de gemiddelde leeftijd van Duitse wijnboeren, zitten we momenteel op 55 jaar. Hoewel de wijnmedia vaak "jonge wijnmakers" en "carrièrewisselaars" hypen, spreken de cijfers een andere taal: er zijn te weinig jonge nieuwkomers.

Steeds minder jongeren willen de wijngaarden van hun ouders overnemen. (foto @123rf)

De demografische verandering brengt drastische veranderingen met zich mee. De komende jaren zal de wijnbouw meer dan ooit tevoren worden getroffen. Wanneer de babyboomgeneratie (geboren tussen 1946 en 1964) met pensioen gaat, zullen veel wijngaarden namelijk verlaten worden door gebrek aan opvolging. Dit wordt nu al duidelijk. Volgens de studie "Der Weinbau im Wandel", gepubliceerd door de St. Gallen Business School in 2023, heeft slechts 28 procent van de fulltime wijnbouwers in Duitsland een zekere bedrijfsopvolger. Van de parttime wijnbouwers gaf slechts 18 procent aan een bedrijfsopvolger te hebben gevonden.

Veel wijnboerderijen die al generaties lang door families worden gerund, hebben nu geen opvolger. Niet alleen in Duitsland. Overal ter wereld schrikken jongeren terug voor het zware, fysieke werk in de wijngaard, de lange werkdagen en de onzekere economische vooruitzichten.

Daarnaast staan veel potentiële jonge wijnbouwers voor een dilemma: hoewel investeringen in moderne machines, keldertechnologie of modern wijngaardbeheer dringend nodig zijn, aarzelen ze om dit te doen vanwege de onzekere marktomstandigheden en dalende inkomsten. Talrijke aankopen zijn jarenlang uitgesteld, maar de hoge kosten en het risico op een gebrek aan winstgevendheid maken het voor de volgende generatie bijzonder moeilijk om de beslissende stap te zetten.

En tussen u en mij: als mijn ouders een klein familiewijnhuis zonder grote naam hadden, zou ik me ook afvragen of dat mijn toekomst zou zijn. Maar zelfs gerenommeerde traditionele wijnhuizen staan er slecht voor. Nog maar een paar weken geleden kondigde het traditionele VDP-wijnhuis Dr. Wagner in Saarlouis (Saar) aan dat het na vijf generaties de deuren zou sluiten. "Het was te groot en te veel voor mij", aldus de 41-jarige eigenaresse Christine Wagner, die het bedrijf enkele jaren geleden van haar vader Heinz overnam.

Steile hellingen als probleemkind

De crisis is vooral merkbaar in steile hellingen zoals de Moezel. De inspanning is hier enorm, het werk moet moeizaam met de hand worden gedaan. Dit drijft de kosten op. Hoewel wijnen van steile wijngaarden van uitstekende kwaliteit kunnen zijn, worden ze op de markt zelden naar behoren beloond.

Verlaten steile hellingen aan de Moezel bij Cochem. (foto : Uwe Klaus)

Steeds meer wijnboeren verlaten deze gebieden daarom – met gevolgen voor niet alleen hun levensonderhoud, maar ook voor cultuurlandschappen van internationale allure. "De prijzen voor wijngaarden – met name voor steile hellingen – zijn momenteel zeer gunstig, omdat veel oudere wijnboeren ermee stoppen", zegt wijnmakelaar Erhard Heitlinger. Eén blik op de Moezel is genoeg om somber te worden. Overwoekerde wijngaarden, hele hellingen aan hun lot overgelaten. Wie wil daar investeren?

Grote haaien, kleine vissen

Volgens het Duitse ministerie van Landbouw waren er in 2023 nog 14.150 wijnbouwbedrijven in Duitsland, ongeveer 25 procent minder dan twaalf jaar geleden. Vooral kleine bedrijven zijn verlaten. Waren er in 2010 nog zo'n 6.050 bedrijven met minder dan één hectare wijngaarden, in 2023 telde de landbouwstructurenquête er nog maar 3.160. Het aantal grotere bedrijven bleef daarentegen stabiel. Het aantal zeer grote bedrijven nam zelfs toe. Dit laat zien dat de wijnbouwstructuur zich ontwikkelt naar minder bedrijven met grotere wijngaarden – een trend die zich in heel Europa voordoet.

Groeperingen zoals Les Grands Chais de France (GCF) uit de Elzas worden steeds groter, nemen wijngaarden over en sluiten ze als ze niet winstgevend zijn, zoals in het geval van wijngaard Langguth und Erben aan de Moezel. Het was niet groot genoeg om te overleven in de prijzenoorlogen met retailers, maar ook niet klein genoeg om de markt te veroveren met lucratieve nicheproducten, zo redeneerde het bedrijf.

In Italië breidt de familie Veronesi (Oniverse Group), eigenaar van onder andere het kledingmerk Calzedonia en de wijnketen Signorvino, haar portfolio elk jaar uit. Ze bezitten nu La Giuva in Valpolicella, Podere Guardia Grande op Sardinië, Tenimenti Leone in Lazio en Villa Bucci in Le Marche.

Nog in juli 2025 kochten ze het familiewijnhuis Pico Maccario in Piëmont. Als je geld hebt, ga je shoppen. Maar vaak komt dat geld niet uit de wijnhandel.

Een blik op de toekomst

Deskundigen voorspellen dat grote wijngaarden de komende jaren zullen verdwijnen. Volgens de Duitse Wijnbouwersvereniging (DWV) staat 30.000 hectare in Duitsland op de rand van de afgrond, bijna een derde van de Duitse wijngaarden. Hele regio's worden bedreigd door landschappelijke verarming; waardevolle cultuurlandschappen zouden op grote schaal in onbruik kunnen raken. Het verlies zou niet alleen de wijnbouw treffen, maar ook het toerisme, het landschap en de culturele identiteit van veel regio's.

Het is onwaarschijnlijk dat de situatie de komende jaren zal verbeteren. "De oogst van dit jaar is klein maar goed, maar de handel voelt de gevolgen niet. De prijzen zullen op zijn vroegst over vier tot vijf jaar stijgen, wanneer het wijnbouwareaal aanzienlijk is afgenomen. Wie nu niet ingrijpt, verliest permanent marktkansen", waarschuwt Alexander Rittlinger, directeur van Reh Kendermann en woordvoerder van de Bundesverband der Deutschen Weinwirtschaft.

De situatie in Frankrijk is eveneens dramatisch. Steeds meer wijngaardeigenaren bereiken de pensioengerechtigde leeftijd – zonder opvolger: 56 procent van de Franse wijnboeren is ouder dan 55 jaar, terwijl slechts 12 procent jonger is dan 40. Het aantal faillissementen van wijngaarden steeg in 2024 met 55 procent, met name in het zuidwesten van het land. Insiders in de sector schatten dat in totaal zo'n 100.000 hectare wijngaarden gerooid zou moeten worden om vraag en aanbod weer in evenwicht te brengen. Dit ondanks het feit dat het Franse wijnbouwareaal sinds de jaren 60 met ongeveer de helft is afgenomen.

In Bordeaux is ongeveer 20 procent van de wijngaarden al gerooid. (foto : 123rf)

Italië, de grootste wijnproducent ter wereld, verzet zich momenteel nog steeds tegen grootschalige rooiing. Maar ook hier zal het probleem zich in veel regio's om demografische redenen vanzelf oplossen. Vooral waar wijncoöperaties de wijnsector domineren. Vittorio Festa is consultant en oenoloog in Abruzzo: "Veel wijngaarden worden verlaten omdat jongeren een kantoor- of fabrieksbaan hebben en niet naast hun werk voor de wijnranken van hun ouders willen zorgen, die toch nauwelijks iets opleveren. De druivenprijzen dekken vaak niet eens de teelt."

De Europese wijnbouw bevindt zich op een keerpunt: haar concurrentievermogen hangt steeds meer af van de vraag of ze erin slaagt jongeren aan te trekken voor de sector. Subsidies kunnen hooguit een overgangsmaatregel zijn – ze zijn geen vervanging voor een duurzaam bedrijfsmodel. Veel jonge wijnbouwers staan voor de keuze om te investeren in moderne technologie, nieuwe afzetkanalen en klimaatvriendelijke teelt – of om de wijnmakerij van hun ouders op te geven.

Andere gelijkaardige artikels over dit thema:

- [DWV: Up to 30,000 ha less vineyard area in Germany](#)
- [New winegrowers' initiative warns of a wave of bankruptcies in viticulture](#)
- ["We are facing a perfect storm"](#)

-